

NEURADNO PREČIŠČENO BESEDILO

Spremembe besedila označene rdeče.

Na podlagi 61. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l RS, št. 33/07, ZVO-1B 70/08, ZPNačrt-A 108/09, ZUPUDPP – 80/10, ZKZ-C 43/11, ZPNačrt-B 57/12, ZUPUDPP-A 57/12 in ZPNačrt-C 109/12, Odločba US 76/14 in ZUUJFO 14/15) ter 10. in 30. člena Statuta občine Tržič (Ur.l. RS, št. 19/13, 74/15) je Občinski svet občine Tržič na svoji _____seji, dne _____ sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje naravnega spomenika z oznako DOL 1 – Dovžanova soteska

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(predmet odloka)

(1) S tem odlokom se sprejme občinski podrobni prostorski načrt za območje naravnega spomenika z oznako **DOL 1 – Dovžanova soteska** (v nadaljevanju OPPN), ki ga je izdelal Domplan, d.d., Bleiweisova 14, Kranj, pod številko projekta UD/447108/11. Območje je z Odlokom o razglasitvi Dovžanove soteske za naravni spomenik (UVG, št. 6/1988) in **Odlokom o naravnem spomeniku Dovžanova soteska (Ur. l. RS, št. 23/2018)** razglašeno za naravni spomenik.

(2) Za OPPN je bil izveden postopek celovite presoje vplivov na okolje. Okoljsko poročilo je izdelalo podjetje Irena Mrak, s.p., Virje 10, 4290 Tržič, poglavje narava in dodatek pa Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Pot Ilegalcev 17, 1210 Ljubljana.

2. člen

(namen OPPN)

Namen OPPN je določitev podrobne lokacije in pogojev za ureditve na območju Dovžanove soteske za naslednje rabe znotraj območja OPPN:

- stavbna zemljišča,
- kmetijska zemljišča,
- gozdna zemljišča,
- vode in
- druga zemljišča.

3. člen

(območje OPPN)

(1) Meja območja OPPN izhaja iz grafičnega dela nadrejenega prostorskega akta. Območje OPPN sovпада z mejo območja naravnega spomenika in je razvidna iz grafičnega dela tega načrta.

(2) Velikost celotnega območja, ki je predmet OPPN-ja, je 1.485.758,28 ha.

(3) Z OPPN se ureja zemljišča predvidena za umestitve objektov in zemljišča, ki so potrebna za druge ureditve v območju. S tem odlokom se ne ureja del naselja Čadovlje ~~in Dolina~~, ki sega v območje OPPN. Za to območje veljajo določila prostorskega akta, ki ureja celotno območje občine Tržič. **S tem odlokom se ureja del naselja Dolina (zaselek Na Jamah), ki sega v območje OPPN.**

(4) Območje OPPN in njegov vpliv obsega parcele oziroma dele parcel s št.:

408/3, 681/1, 681/2, 681/3, 681/9, 681/10, 681/19, 681/20, 834, 835/1, 835/2, 837, 838, 839/1, 839/2, 839/3, 839/4, 839/5, 839/6, 839/7, 839/8, 840/1, 842, 843, 844, 845, 846/1, 846/2, 846/5, 846/6, 846/7, 846/8, 846/9, 846/11, 847/1, 847/2, 848, 849/1, 849/2, 850/4, 850/7, 850/8, 850/11, 850/12, 850/13, 850/14, 850/16, 850/17, 889/1, 889/6, 889/8, 889/9, 889/10, 889/11, 889/12, 889/13, 889/14, 889/15, 890/1, 890/2, 890/3, 890/4, 891/1, 891/2, 891/3, 892/3, 892/5, 892/6, 892/8, 892/9, 892/10, 892/11, 892/12, 894/1, 894/2, 998/2, 998/3,

998/4, 998/5, 998/6, 998/7, 998/8, 998/9, 998/10, 998/11, 998/13, 998/14, 998/19, 998/20, 998/21, 998/22, 999/11, 1002/1, 1026/14, 1030/1, 1030/2, 1030/3, 1030/4, 1030/5, 1030/6, 1030/7, 1030/8, 1030/9, 1030/10, 1030/17, 1030/18, 1030/19, 1030/20, 1030/21, 1030/22, 1030/23, 1030/24, 1030/25, 1030/26, 1030/27, 1030/28, 1030/29, 1030/30, 1030/31, 1030/32, 1030/33, 1030/34, 1030/35, 1030/36, 1030/37, 1030/38, 1030/39, 1030/40, 1030/41, 1030/42, 1030/43, 1030/44, 1030/45, 1030/46, 1030/47, 1031 K.o. Lom pod Storžičem in 620/4, 620/5 K.o. Podljubelj.

4. člen

(vsebina in oblika OPPN)

(1) OPPN za območje oznake **DOL 1** – Dovžanova soteska vsebuje **TEKSTUALNI DEL** in **GRAFIČNI DEL**, ki obsega naslednje načrte:

Št. 1	Izsek iz grafičnega načrta kartografskega dela OPN s prikazom lege prostorske ureditve na širšem območju - PNRP	1:5000
Št. 1a	Izsek iz grafičnega načrta kartografskega dela OPN s prikazom lege prostorske ureditve na širšem območju - GJI	1:5000
Št. 2	Prikaz vplivov in povezav s sosednjimi območji	M = 1:5000
Št. 2a	Območje podrobnega načrta z obstoječim parcelnim stanjem	M = 1:5000 M = 1:1000
Št. 3	Pregledna zazidalna oz. ureditvena situacija	M = 1:5000
Št. 4	Podrobna ureditvena situacija List 1	M = 1:1000
Št. 5	Podrobna ureditvena situacija List 2	M = 1:1000
Št. 6	Podrobna ureditvena situacija List 3	M = 1:1000
Št. 7	Podrobna ureditvena situacija List 4	M = 1:1000
Št. 8	Prikaz ureditev glede poteka omrežij in priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo ter grajeno javno dobro	M = 1:2000 M = 1:1000
Št. 9	Prikaz ureditev, potrebnih za varovanje okolja, naravnih virov in ohranjanje narave	M = 1:10000
Št. 9a	Prikaz ureditev, potrebnih za varovanje okolja, naravnih virov in ohranjanje narave	M = 1:10000
Št. 10	Prikaz ureditev, potrebnih za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom	M = 1:5000

(2) Grafični prikazi so izdelani na geodetskem načrtu (v nadaljevanju GN) izdelanem v merilu 1:1000 in državni topografski karti v merilu 1:2 000.

5. člen

(priloge OPPN)

OPPN ima naslednje obvezne priloge:

1. Izvleček iz hierarhično nadrejenih prostorskih aktov;
2. Prikaz stanja prostora;
3. Strokovne podlage, na katerih temeljijo rešitve v OPPN;
4. Smernice in mnenja nosilcev urejanja prostora;
5. Obrazložitev in utemeljitev OPPN;
6. Povzetek za javnost;
7. Okoljsko poročilo,
8. Dopustni posegi na objektih v zaselku Na Jamah.

6. člen

(uporabljeni izrazi in pojmi)

V tem OPPN uporabljeni izrazi in pojmi so povzeti iz veljavnih predpisov s področja prostorskega načrtovanja in graditve objektov **ter Občinskega prostorskega načrta občine Tržič**.

II. PODROBNE DOLOČBE

1. Opis prostorske ureditve, ki se načrtuje Z OPPN

7. člen

(opis predvidene ureditve)

(1) V območju OPPN se odvijajo naslednje dejavnosti:

- raziskovanje in izobraževanje,
- kmetijstvo,
- gozdarstvo,
- rekreacija,
- naravoslovni turizem,
- bivanje,
- trgovina,
- gostinstvo,
- storitve,
- mala obrt.

(2) Varstvene namembnosti:

Območje je namenjeno varovanju izjemnih nahajališč kamnin in okamnin, geomorfoloških vrednot in vegetacijskih združb na kremenovem konglomeratu, znanstveno-raziskovalnemu delu, izobraževanju, naravoslovnemu turizmu in rekreaciji na prostem.

(3) Funkcije območja z opisom

Varovalna in znanstveno-raziskovalna: odkritje izredno bogatega nahajališča raznovrstnih okamnin iz paleozojskega obdobja, posebne geološke in tektonske razmere, ki so omogočile nastanek soteske v delu, kjer Tržiška Bistrica prečka plasti apnenca ter specifične oblike vegetacije predvsem na kremenovih konglomeratih in peščenjakih določajo varstveno kot tudi znanstveno-raziskovalno funkcijo ožjega in širšega območja naravnega spomenika Dovžanova soteska.

Ekološke: specifični pogoji in razmere v krajini ter sorazmerna neokrnjenost živalstva in rastlinstva določajo soteski veliko ekološko vrednost.

Krajinsko-oblikovne: slikovita soteska z navpičnimi stenami, apnenčastimi piramidami - turni in ohranjena naravna struga vodotoka Tržiške Bistrice s pregradnim slapiščem prek podornih blokov iz kremenovega konglomerata določajo izjemno krajinsko - oblikovno vrednost območja.

Pričevalne: zgodovinska dogajanja in geografska lega določajo Dovžanovi soteski izjemno pričevalno funkcijo.

Kulturno-vzgojne: izjemne vrednote s področja geologije, paleontologije, geomorfologije, značilni biotopi in kulturnozgodovinske vrednote določajo kulturno-vzgojno funkcijo.

Rekreacijsko-turistične: značilne kompozicijske vrednosti naselij (Na Jamah, Čadovlje), skalne piramide, slikovitost vodnega in obvodnega sveta določajo specifičen rekreacijsko-turistični potencial.

Bivalne: naravne razmere širšega območja omejujejo kmetijsko rabo in rabo gozda ter opredeljujejo bivalno funkcijo delov območja, kjer se že nahaja strnjena poselitev.

8. člen

(podrobne vsebine OPPN)

OPPN ureja območje znotraj meje; pri tem obravnava naslednje podrobne vsebine:

- pogoji ponovne gradnje (nadomestna gradnja), rekonstrukcije in vzdrževalnih del obstoječih stavb,
- pogoji za rekonstrukcije in vzdrževalna dela obstoječih ter ponovna gradnja oz. umestitev nezahtevnih in enostavnih objektov,
- ureditev, obnova, vsebinska in prostorska nadgradnja tematskih poti,
- vzpostavitev dveh novih navezav od vstopne točke do sprehajalno-razgledne poti,
- ureditev dela tematske poti z razglediščem nad sotesko v najožjem delu,
- ureditev parkirnih površin, infrastrukture za interpretacijo v naravnem spomeniku - info točka, sanitarij,
- prenova klopi, tabel, označb in smerokazov ter oblikovno poenotenje,
- ureditev in obuditev razgledišč, počivališč, pešpoti, obstoječih planinskih poti in obstoječih plezališč,

- ureditev in oblikovanje počivališč,
- namestitvev protierozijskih zaščit,
- obnova premostitvenih objektov,
- **gradnja premostitvenega objekta (brv) pri info točki,**
- ureditev geoloških točk na Slovenski geološki poti in ureditev nahajališč fosilov,
- Pomožni objekti v javni rabi: pomožni cestni objekti, kablitev 20kV daljnovoda,
- dovoljuje se možnost kablitve telekomunikacijskih vodov,
- obnovitev navezave tematskih poti na spomenike kulturne dediščine, kot je Partizanska stavnica,
- navezava na Jamenšnikovo domačijo (tipična karavanška hiša s t. i. pašbo), na območje Šole v Dolini z razstavno izobraževalnim središčem Dovžanove soteske - RIS, in avtobusno postajo v naselju Dolina.

9. člen

(vrste območij osnovne in podrobnejše namenske rabe prostora znotraj območja OPPN)
Nadrejeni akt znotraj območja OPPN označuje naslednje podrobne namenske rabe:

EUP	OPIS	NRP	
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	K2	Druga kmetijska zemljišča
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	G	Gozdna
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	VC	Celinske vode
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	A	Površine razpršene poselitve
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	PC	Površine cest
DOL 01	Dolina- Dolžanova soteska	PO	Ostale prometne površine

1.1. Dopustne vrste objektov glede na namen in dopustne vrste gradenj

10. člen

(dopustne vrste objektov in ureditev glede na namen)

(1) **Na celotnem območju OPPN** so dopustne naslednje vrste objektov **in ureditev** glede na namen:

- ureditve za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, za zaščito pred poplavami, erozijo in plazenjem, sanacija degradiranega prostora v osnovno namensko rabo,
- **na zemljiščih ob lokalni cesti so dopustne ureditve parkirišča in izogibališča,**
- lokalne ceste in javne poti, **ter nekategorizirane ceste in dostopne ceste do objektov,**
- **brvi in mostovi**
- komunikacijska omrežja,
- elektroenergetski vodi,
- vodovodi in pripadajoči objekti,
- cevovodi za odpadno vodo in pripadajoči objekti,

Vrste nezahtevnih in enostavnih objektov glede na namen:

- **infrastruktura za interpretacijo naravnega spomenika; javna infrastruktura namenjena za obiskovanje, ogledovanje, opazovanje in raziskovanje naravnih pojavov, posebnosti in vrednot in sicer:**
 - **pešpot, gozdna pot, planinska pot, tematska pot in podobne poti,**
 - **klopi in koši za odpadke,**
 - **označevalne in informacijske table, usmerjevalne table, opisi in pojasnila,**
 - **naprave za potrebe raziskovalne in študijske dejavnosti (meritve, zbiranje podatkov,...),**
 - **info točka,**
 - **sušilnica lanu – pašba,**
- **pomožni komunalni objekti,**
- **pomožni objekti v javni rabi: spominska obeležja,**
- **pomožni objekti v javni rabi - pomožni cestni objekti: objekt za odvodnjavanje ceste, cestni snegolov,**
- **priključek na objekte gospodarske javne infrastrukture,**

- parkirišče in izogibališče ob lokalni cesti,
- pomožni objekti za spremljanje stanja okolja in naravnih pojavov.

Postavljanje samostojnih oglasnih tabel in drugih oglasnih materialov ni dovoljeno. Oglasaevanje na kozolcih in drugih objektih ni dopustno.

(2) **Na območju stavbnih zemljišč** so poleg objektov in ureditev, ki so dopustni na celotnem območju OPPN, dopustne še naslednje vrste objektov in ureditev glede na namen:

- stanovanjske stavbe,
- stanovanjske stavbe s spremljevalnimi dejavnostmi, pri čemer mora biti razmerje med dejavnostma najmanj 60:40 v prid stanovanjski dejavnosti,
- gostinske stavbe namenjene turistični ponudbi in namestitvi oz. prenočiščem.

Vrste nezahtevnih in enostavnih objektov glede na namen:

- majhna stavba: garaža, drvarnica,
- lopa, uta, nadstrešek, senčnica,
- varovalna ograja in sosedska ograja,
- podporni zid,
- mala komunalna čistilna naprava,
- nepretočna greznica,
- vodni zbiralnik ali zbiralnik za kapnico
- parkirišče, pri čemer je dopustno urediti po eno parkirišče na vsako stavbo,
- enostavni začasni objekti namenjeni sezonski turistični ponudbi ali prireditvam (razen pokritih prireditvenih prostorov s športnimi igrišči z napihljivo konstrukcijo, cirkus in objekti namenjeni začasnemu skladiščenju nenevarnih snovi) pod pogojem, da se odstranijo po končani prireditvi oz. po koncu sezone, ki traja od začetka maja, do konca septembra.

(3) **Na območjih kmetijskih zemljišč** so poleg objektov in ureditev, ki so dopustni na celotnem območju OPPN, dopustne še:

Vrste nezahtevnih in enostavnih objektov glede na namen:

- objekti za rejo živali: čebelnjak,
- pomožni kmetijsko-gozdarski objekti: krmišče, ograja za pašo živine,
- **čebelnjaki**: postavitve čebelnjakov je dovoljena pod pogojem, da investitor predhodno pridobi mnenje pristojne organizacije za varstvo narave in pristojne čebelarске službe, iz katerega izhaja, da je zemljišče na katerem naj bi stal čebelnjak v skladu s predpisi, ki urejajo čebelarstvo, investitor pa mora biti vpisan v register čebelarjev;
- enostavni začasni objekti namenjeni sezonski in turistični ponudbi ali prireditvam (razen pokritih prireditvenih prostorov s športnimi igrišči z napihljivo konstrukcijo, cirkusa in objektov namenjenih začasnemu skladiščenju nenevarnih snovi) pod pogojem, da se odstranijo po končani prireditvi.

(4) **Na območjih gozdnih zemljišč** so poleg objektov in ureditev, ki so dopustni na celotnem območju OPPN, dopustni še:

- posegi v skladu z gozdnogospodarskimi načrti.

Vrste nezahtevnih in enostavnih objektov glede na namen:

- od pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov le premični čebelnjaki in krmišča.

(5) **Na vodnih površinah in območjih priobalnih zemljišč** so poleg objektov in ureditev, ki so dopustni na celotnem območju OPPN, dopustne še:

- ureditve grajenega vodnega javnega dobra, mostovi, brvi, ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda, ukrepi, ki se nanašajo na ohranjanje narave in objekti namenjeni varstvu voda pred onesnaževanjem,
- v priobalnem pasu vodotoka mora biti omogočen dostop in vzdrževanje vodotoka.

(6) **Na površinah cest in ostalih prometnih površinah** so poleg objektov in ureditev, ki so dopustni na celotnem območju OPPN, dopustne še:

- parkirišča in izogibališča,
- avtobusna postajališča.

11. člen

(dopustne vrste **gradenj in ureditev**)

(1) Na območju OPPN so dopustne naslednje vrste **gradenj in ureditev**:

- rušitve in odstranitve objektov,
- rekonstrukcije in vzdrževalna dela (redna in investicijska vzdrževalna dela ter vzdrževalna dela v javno korist)
- dozidave in nadzidave ter
- ponovne gradnje (nadomestne gradnje),
- spremembe namembnosti, pod pogojem, da je nova namembnost v skladu z dopustno namembnostjo stavb določeno s tem odlokom,
- postavitve, nezahtevnih in enostavnih objektov v skladu z dopustnimi vrstami objektov in ureditev glede na namen iz tega odloka.
- postavitve in obnova ter vzdrževanje infrastrukturne in interpretacijske opreme in proizvodov.

(2) Za obstoječe objekte in naprave na vodnem ali priobalnem zemljišču so dovoljene rekonstrukcije, spremembe namembnosti in postavitve na mestu prej odstranjenih objektov, če se s tem ne povečuje poplavna ali erozijska ogroženost, se s tem ne poslabšuje stanja voda, je omogočeno izvajanje javnih služb, se s tem ne ovira obstoječe posebne rabe voda, to ni v nasprotju s cilji upravljanja z vodami in se z rekonstrukcijo ali umestitvijo na mestu prej odstranjenega objekta oddaljenost do meje vodnega zemljišča ne zmanjšuje.

(3) Posegi, ki niso skladni z dejavnostjo, namenom in funkcijo zavarovanega območja, niso dopustni.

(4) O vseh nameravanih posegih na območju spomenika je potrebno obvestiti Občino.

2. Krajinsko-arhitekturne, arhitekturne in oblikovalske rešitve prostorskih ureditev

2.1. Vplivi in povezave prostorskih ureditev s sosednjimi območji

12. člen

(vplivi in povezave s sosednjimi območji)

(1) Načrtuje se izvedba povezave tematske poti k objektom stavbne dediščine v Čadovljah. Stavbe so izven tega območja OPPN in se rekonstruirajo skladno s pogoji varstva kulturne dediščine.

(2) Uredi se povezava med vsebinami območja OPPN in razstavno izobraževalnim središčem (v nadaljevanju RIS). RIS je namenjen kulturnim dejavnostim, izobraževanju in gostinstvu. V odprtem prostoru RIS se z visokodebelnim sadnim drevjem obnovi sadovnjak. S starimi sortami zelišč rož in zelenjadnic, značilnih za širše območje se za izobraževalne namene obnovi zelenjavni vrt. V odprtem prostoru RIS se predvidi postavitve igral z didaktičnimi vsebinami.

(3) Izvede se varna povezava med vstopno točko v sotesko in avtobusnim postajališčem v naselju Dolina.

2.2. Rešitve načrtovanih objektov in površin

13. člen

(variantne rešitve)

Za OPPN so bile variantne rešitve izdelane v obliki strokovnih podlag.

2.3 Pogoji in usmeritve za projektiranje ureditve, umestitve v prostor in oblikovanje

14. člen

(ureditve tematskih poti)

(1) Tematske poti v območju Dovžanove soteske so:

- sprehajalno-razgledne poti,
- gozdna učna pot,
- Slovenska geološka pot,
- pot do partizanske stavnice,
- pot do plezališča.

- (2) Kot osnovni gradniki poti naj se uporabljajo naravni materiali lokalnega izvora.
- (3) Vsebinska obnova in nadgradnja poti se uskladi s pristojnim zavodom za varstvo narave; vsebine, ki bodo predstavljene na informativnih tablah, je potrebno poslati v mnenje Zavodu.
- (4) Od parkirišča z infrastrukturo za interpretacijo (info točka) se uredi dve novi pešpoti, eno do paštbe in eno do razgledno sprehajalne poti.

15. člen

(odsek tematske poti v najožjem delu soteske)

- (1) V najožjem delu Dovžanove soteske se na desni bregu Tržiške Bistrice nasproti tunela, nad sotesko, nahaja težje prehodni del poti. Za namen ureditve sprehajalno-razgledne poti večjemu številu obiskovalcev in povečanja doživljajske vrednosti pri ogledu naravnega spomenika se dopusti rekonstrukcija tega dela poti. Le-ta vodi od premostitvenega objekta, preko sedla ob skalnem prelomu, do obstoječe poti ob vodotoku.
- (2) TRASA: Trasa poti poteka od obstoječe brvi po pobočju z zavoji do sedla. Trasa vodi izven dosega padajočih skal s skalne stene, torej po vzhodnem delu pobočja. Rekonstrukcija poti se izvede na način, ki v čim manjši meri zahteva izvedbo stopnic oz. vizualno motečih prehodov. Na sedlu se uredi razgledišče, od tam se nadaljuje proti severovzhodni strani soteske. Na spodnjem delu spusta proti soteski, se predvidijo strmejši prehodi s sidranjem poti v kamnino oz. stopnicami. Trasa se prilagaja rastlinskemu pokrovu in naravni konfiguraciji terena.
- (3) DOLŽINA, ŠIRINA: Predvidena dolžina jugozahodnega dela trase je 120,00 m, severovzhodnega pa 70,00 m. Širina poti je 0,60 m, skupna širina poti pa naj ne presega 0,80 m.
- (4) IZVEDBA: Pot se tehnično predvidi kot planinska pot z minimalnimi posegi v naravni prostor. Na jugozahodnem delu in zgornjem delu severovzhodnega kraka se predvideva delni vkop poti v pobočje. Za premagovanje večjih višinskih razlik se dopušča izvedba stopnic iz lesenih oblic in pilotov. Za namen preprečevanja zdrsov se na spodnji strani poti lahko izvede sidranje poti z vzdolžno leseno oblico in lesenimi piloti ter leseno varnostno ograjo na jugozahodnem delu ter jekleno varnostno ograjo na severovzhodnem delu. Na odsekih, kjer je zgornja stran omejena z vertikalno steno, bo na delih večjega vzpona jeklena pletenica sidrana tudi v kompaktno skalo. Na odseku od struge do poličke se izvedeta dva jekleno - lesena prehoda v obliki lestve z oprijemali. Prvi vzpon od struge do prve poličke je dolžine 9,00 m naklona 65°, drugi pa dolžine 3,00 m in naklona 50°-55°. Sidranje prehodov v kompaktno skalo se izvede z jeklenimi profili na ustreznih dolžinah. Na prehodih se izvede ustrezno oprijemalo.
- (5) RAZGLEDIŠČE: Na najvišjem delu poti na sedlu, je predvidena izvedba razgledišča. Predvidena površina razgledišča je 20,00 m². Terena se ne sme bistveno spreminjati, lahko se ga le delno izravna. Podesti in podobni objekti niso dovoljeni. Predvideva se zavarovanje območja z izvedbo vitkih varovalnih ograj iz pletenic. Ograja naj bo zaradi varnosti zasnovana s pokončnimi letvami. Dostop na najvišjo nezavarovano točko se ustrezno fizično onemogoči.
- (6) Dela se izvajajo ročno.
- (7) Pred izvedbo poti se pridobi strokovno mnenje z vidika varnosti za ljudi. Naknadne ureditve zaradi varnosti obiskovalcev niso dopustne.
- (8) Ureditve poti ob vodotoku do malega predora, z mostovži in stopnicami, niso dopustne. Na poti so dopustna ustrezna varovanja.
- (9) Pot se ustrezno označi z opozorilnimi tablicami glede stopnje zahtevnosti poti.

16. člen

(počivališča in razgledišča)

- (1) Počivališča ob tematskih poteh so oblikovana kot razširitev poti. Tla so utrjena in posuta z apnenim gruščem primerne velikosti in debeline.
- (2) Na območju počivališč je dopustna obnova ali nova ureditev lesenih klopi in informativnih tabel z didaktičnimi vsebinami, skladne s pogoji oblikovanja iz tega odloka.
- (3) Na območju trbiške breče, kjer se razgledna pot spusti proti brvi pred predorom, je dopustna ureditev razgledišča. Izjemen pogled na skalne turne in predor se odpre in poudari

s čiščenjem vegetacije. Postavitev pojasnjevalne table o trbiški breči je dopustna skladno s pogoji oblikovanja tega odloka.

17. člen

(ureditve vstopne točke in parkirišč)

(1) Ohranja se obstoječe parkirne površine, ki se uredijo in označijo. Zgornji ustroj parkirišč je peščen, obdan z večjimi avtohtonimi kamni kot so trbiška breča, groedenski peščenjak oz. druga avtohtona kamnina, ali lesenimi oblicami. Parkirišča se urejajo z ustreznimi lovilci olj. Na parkirišču naj se določi mesto za avtobuse in osebna vozila in se jih ustrezno označi.

(2) V sklopu parkirišča ob vstopu v naravni spomenik (kot je prikazano v grafični prilogi) se skladno s pogoji oblikovanja dopusti postavitev infrastrukture za interpretacijo naravnega spomenika in sicer:

- info točka s sanitarijami (t.i. kemični WC) brez gostinske namembnosti, kot objekt za interpretacijo in informiranje,
- označevalne in informacijske table, usmerjevalne table, opisi in pojasnila, ter
- klopi in koši.

18. člen

(premostitveni objekti)

(1) Dopustna je rekonstrukcija oz. umestitev na mestu prej odstranjenih obstoječih premostitev.

(2) Za ureditve, oblikovanje ali obnovo mostov se uporabi avtohtoni les višje kakovosti. Do mostov se na levem in desnem bregu uredi varovalna ograja. Uredita se kamniti mostni krili na desnem bregu, ki bosta preprečevali močno bočno erozijo pod posameznim mostom.

(3) Premostitve v obliki stopnic na strmih delih so dopustne skladno s pogoji oblikovanja.

(4) Morebitne nove umestitve morajo biti hidrotehnično preverjene in grajene tako, da ne posegajo v pretočni profil. Svetla pretočna odprtina ne sme ovirati pretoka visokih voda (0'00) z minimalno varnostno višino 0,5 m. Oblikovno in vizualno morajo ustrezati predhodnemu objektu.

(5) Na vstopu v naravni spomenik v sklopu parkirišča je dopustna postavitev novega premostitvenega objekta (brv).

19. člen

(plezališče)

(1) Na območjih, ki so razvidna iz grafičnega dela OPPN, se ohranja obstoječe plezališče; novih ni dopustno urejati.

(2) Novi posegi v skalne stene, zabijanje klinov, svedranje in nadelava novih smeri niso dopustni.

20. člen

(ureditve geoloških točk)

(1) Dopustna je obnova obstoječih točk Slovenske geološke poti.

(2) Na geoloških točkah se:

- po potrebi očisti vegetacija v radiju 5,00 – 7,00 m,
- odpelje grušč, ki ni iz mesta posamezne točke,
- proti bregu točke 13 je dopustna izdelava lesene varovalne ograje za preprečevanje dostopa do kamnine,
- skladno s tem odlokom in po predhodnem mnenju pristojnega zavoda, se table vsebinsko in oblikovno posodobi ali nadomesti.

21. člen

(Oblikovanje premostitvenih objektov, stopnic, ograj, info točke s sanitarijami)

(1) Konstrukcija mostov se, v kolikor je mogoče, izvaja z naravnimi materiali. V primeru, da tehnične rešitve zahtevajo gradnike kot so železo in beton, se le te prekrije s kakovostnim lokalnim lesom in ustrezno zaščiti.

(2) Ograje morajo biti lesene. Izjemoma se lahko postavi jeklena ograja namenjena varovanju, ki se izvede z jeklenimi, protikorozijsko zaščitnimi stebrički in je sestavljena iz

pocinkanih jeklenih pletenic, odpornih na vremenske vplive. Ograje premostitvenih objektov so lesene in oblikovno poenotene. Odbojne, obcestne ograje se obdajo z lesom ali zamenjajo za lesene.

(3) Stopnice na tematskih poteh za potrebe premagovanja višinske razlike se izdelajo iz lesenih okroglic in lesenih pilotov. Leseni deli se trajno impregnirajo.

(4) Info. točka s sanitarijami na parkirišču ob vstopu v Dovžanovo sotesko je manjši, lahko premičen objekt namenjen interpretaciji naravnega spomenika. Objekt je lahko lesen ali iz avtohtonega kamna, lahko brez zunanjih ometov, oblikovno skladen s karavanško arhitekturo ali prezentacijo naravnega spomenika. Maksimalna dopustna tlorisna dimenzija objekta je 16,0 m², višine do največ 3,0 m. Sanitarije (kemični WC) se zagotovijo ob objektu info točke, za lesenim zaslonom.

22. člen

(Oblikovanje tabel, klopi in košev)

(1) Table v območju OPPN so usmerjevalne, označevalne, pojasnjevalne in opozorilne. Obstoječe table se vsebinsko in fizično obnavlja. Pri tem se vsebine v čim večji meri iz tabel v prostoru prenesejo v ustrezne publikacije, usmerjevalne table pa je mogoče zamenjati z ustreznimi markacijami.

(2) Table, klopi, koši in označbe morajo biti oblikovno enotne. Pri tem se uporabi kakovosten avtohtoni les. Podstavki so lahko kamniti; kovinski nosilci tabel se odstranijo, zamenjajo z lesenimi ali obdajo z lesom. Koši se oblikujejo na način, ki omogoča ločeno zbiranje odpadkov.

23. člen

(prostorski izvedbeni pogoji za naselje Čadovlje)

Za stavbe št. 137, 139, 149-del in 898 se uporabljajo splošni in podrobni prostorsko izvedbeni pogoji občinskega prostorskega načrta občine Tržič in vseh njegovih sprememb.

23a. člen

(prostorski izvedbeni pogoji za naselje Dolina – zaselek Na Jamah)

(1) Stavbe: Dopustne so: odstranitev, sprememba namembnosti, rekonstrukcija, vzdrževalna dela, dozidava, nadzidave in ponovna gradnja (nadomestna gradnja) obstoječih stavb za namen bivanja ali začasnega bivanja, in spremljevalnih dejavnosti skladno z dopustnimi dejavnostmi iz sedmega člena tega odloka.

(2) Tlorisna površina in gabariti: Tloris je podolgovat z razmerjem stranic najmanj 1:1,4, ali več. Osnovni stavbni masi je, po daljši stranici, dopustno dodati izzidek, do max. 1/3 objekta. Pri ponovnih gradnjah (nadomestna gradnja) in dozidavah, je v primeru izboljšave funkcionalne zasnove dopustno enkratno povečanje zazidane površine objekta do 20%, pri čemer je zazidana površina zemljišča, ki ga pokrivajo dokončane stavbe in jo določa navpična projekcija zunanjih dimenzij stavbe na zemljišče. Pri povečanju je med objekti potrebno ohraniti odmike, ki so skladni s požarno varstvenimi predpisi. Kljub povečanju se ohranja razmerje stranic osnovnega gabarita stavbe min. 1:1,4 Pri nadzidavah so odstopanja dopustna v vertikalni smeri tako, da je kolenčni zid visok največ 1,00 m in je v celoti skrit pod napuščem. Višinski gabarit stavb je največ K+P+M; tloris kleti je lahko manjši od nadzemnega dela objekta. Pritličje pri vhodu je lahko največ 1,00 m nad utrjenim terenom.

(3) Oblikovanje: Prepovedani so neznačilni arhitekturni elementi in detajli na fasadah objektov, kot so arkade, več kotni ali polkrožni izzidki, stolpiči, polkrožno oblikovana okna in preneseni arhitekturni elementi iz drugih okolij. Ograje gankov morajo biti izvedene v lesenem verikalnem opažu. Okenske odprtine naj bodo pokončne, razporejene osno v enotnem rastru polno/prazno.

(4) Materiali in barve: V primeru ponovne gradnje (nadomestna gradnja) so objekti lahko grajeni klasično ali montažno, z uporabo naravnih materialov. Fasade objekta morajo biti ometane v beli ali v svetlih pastelnih tonih zemeljskih in peščenih barv; živobarvne fasade niso dovoljene. Za fasade je dopustno uporabiti tudi vertikalno položen les. Vsi leseni deli na fasadah se obdelajo enotno v naravni barvi lesa ali temno rjavi barvi.

(5) Strehe:

- Strehe na objektu morajo biti simetrične dvokapnice nad osnovnim tlorisom, naklona 38° - 45°, s smerjo slemena vzporedno z daljšo stranico objekta. Nad izzidki je dopustno podaljšane strešine.
- Dopustno je odpiranje strešin s strešnimi okni, klasičnimi in pultnimi frčadami; ravne pultno frčade niso dovoljene.
- Strehe morajo biti krite z nesvetlečo kritino svetlo sive barve. Dopustne so kritine v videzu majhnih strešnikov.

(6) Nezahtevni in enostavni objekti morajo biti izvedeni skladno z oblikovanjem in materiali osnovne stavbe. Kot prizidki na fasadah morajo biti nezahtevni in enostavni objekti izvedeni tako, da se streha osnovnega objekta podaljša ali nadaljuje preko nezahtevnega ali enostavnega v istem naklonu, kot ga ima osnovna streha.

(7) Oblikovanje ograj: Dopustni so leseni plotovi, vareje in lese, ali kombinacija žive meje z lesom. V ograji se vstopna in uvozna vrata ne smejo odpirati proti javni cesti. Višine ograj ne smejo presegati 1.20 m.

(8) Oblikovanje podpornih zidov: Podporni zidovi naj bodo izvedeni v naklonu do višine max. 1,2m, kamniti, ali obloženi s kamnom (apnenec, konglomerat, peščenjak), lahko ozelenjen. Dopustna so tudi kašte.

(9) Lega objektov na zemljišču: Lokacija objektov se ne spreminja. Objekte se pri ponovni gradnji (nadomestna gradnja) locira na mesto prej odstranjenega objekta. Toleranca pri legi ponovno zgrajenih objektov (nadomestna gradnja), je ob upoštevanju določil tega odloka do max.1,00 m.

(10) Odmiki nezahtevnih in enostavnih objektov: Odmik od parcelnih meja za nezahtevne in enostavne objekte je najmanj 3 m, manjši odmik je mogoč s soglasjem lastnika sosednje parcele, vendar ne manjši od 1,5 m. Ograje in oporni zidovi so lahko postavljeni na posestne meje gradbenih parcel, če oba lastnika s tem soglašata, razen v primerih, ko je sosednje zemljišče javna cesta in je potrebno upoštevati predpise s področja varnosti v cestnem prometu.

(11) Dostop in parkiranje: Do posamezne stavbe se zagotovi dostop po obstoječi poti LC 428 031, št. odseka: 928101 od premostitve pri stavbi št. 596 do stavbe št. 605. Pri vsaki stavbi je dopustno urediti eno parkirno mesto.

(12) Vrtovi: Uporabljajo se naravni materiali (kamen, les, rastline). Uporaba barvno agresivnih in drsečih materialov pri urejanju vrtov ni dopustna. Pri zasaditvah se uporabljajo rastlinske vrste iz lokalnega okolja. Ohranjajo se t.i. gartlci. Kamnite zložbe, skalne skupine in balvani na travnikih se ohranjajo; premikanje, razbijanje oz. poškodovanje in odstranjevanje balvanov ali raba kremenovega konglomerata je prepovedana.

3. Zasnova projektnih rešitev in pogojev glede priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo in grajeno javno dobro

24. člen

(prometne površine in obcestni prostor)

(1) V območju OPPN so naslednje ceste:

- javna pot z oznako JP 928101; od LC 428031 – do Filipa
- javna pot z oznako JP 928091; Jamenshek
- lokalna cesta z oznako LC 428031; Slap (križišče za Lom) – Jelendol

Le te je dopustno rekonstruirati.

(2) Na mestih prekopa cestišča je asfaltno površino potrebno urediti tako, da se stiki med obstoječo in novo asfaltno prevleko predhodno obdelajo - obstoječa prevleka mora biti ravno zarezana in rob mora biti hrapav. Kontaktne robove je potrebno predhodno obdelati z bitumensko lepilno maso ali z bitumenskim trakom, šele nato se lahko razgrne asfaltna masa, jo poravna in valja, pri čemer mora biti stik nove obrobne plasti asfalta zamaknjen od stika nosilne plasti v vzdolžni smeri za najmanj 20 cm, v prečni smeri pa najmanj 50 cm.

(3) Investitor je dolžan v času izvedbe poskrbeti za ustrezno cestno prometno signalizacijo. Stroške graditve vključno s postavitvijo potrebne prometne signalizacije krije investitor; ob tem je dolžan poravnati škodo, ki bi nastala pri izvajanju del.

(4) V sklopu izvedbe del se obcestni prostor ustrezno uredi.

(5) Gradbena dela ne smejo ovirati prometa na kategorizirani cesti in morajo biti izvršena tako, da na cesti ne bo ogrožena prometna varnost v času izvedbe. Prav tako je investitor dolžan cestišče očistiti, v kolikor bi prišlo do onesnaženja.

(6) **Rekonstrukcija ceste v zaselku na Jamah se ureja v makedamu.**

25. člen

(odvodnjavanje padavinskih in zalednih voda)

(1) Uredi se odvajanje padavinskih in zalednih voda. Padavinske, drenažne in tiste zaledne vode naj se odvajajo oziroma ponikajo, ne da bi prišlo do erodiranja, zamakanja ali poplavljanja okoliških površin ali poškodb na vodotokih ali objektih vodne infrastrukture. Večje količine vode ni dovoljeno spuščati na okoliški teren, da ne bi povzročile erozije ali destabilizirale zemljin. Padavinske vode naj se prioritetno ponikajo, pri tem morajo biti ponikovalnice locirane izven vpliva povoznih in manipulativnih površin. Če ponikanje ni možno, je padavinske vode možno speljati v vodotok. Pri tem se v čim večji možni meri zmanjša hipni odtok padavinskih voda. Padavinske vode se torej pred iztokom v površinske odvodnike zadržuje. Izток oziroma zadrževanje se ustrezno dimenzionira glede na prevodno sposobnost vodotoka. Pri tem se ne sme poslabšati kakovost vodotoka in poplavna varnost območja.

(2) Vsi propusti za odvajanje zalednih voda morajo biti ustrezno hidravlično dimenzionirani.

(3) Odtok iz utrjenih in parkirnih površin se uredi na način, ki preprečuje onesnaževanje in iztok nevarnih snovi v podtalje in vode.

(5) Odvodnjavanje cestnih priključkov, parkirišč in hkrati vseh utrjenih površin z območja ureditve, je potrebno urediti tako, da ne bo prizadeto obstoječe odvodnjavanje občinske ceste.

26. člen

(opremljenost z gospodarsko infrastrukturo)

(1) V območju OPPN vodijo naslednji infrastrukturni vodi:

- **elektroenergetsko omrežje in javna razsvetljava,**
- vodovodno omrežje,
- telekomunikacijsko omrežje.

(2) Dopustna so redna vzdrževanja in sanacijska dela vseh infrastrukturnih objektov; iz naslova varstva okolja in zdravja ljudi je dopustna zamenjava vodov.

(3) Prestavitev oziroma kablitev telekomunikacijskih vodov je dopustna.

(4) **Predvidi se izgradnja vodovodnega omrežja ustreznih dimenzij do zaselka Na Jamah.**

(5) **Predvidi se gradnja MČN za potrebe objektov.**

(6) **Objekti in omrežja gospodarske infrastrukture se umeščajo z mnenjem pristojne organizacije za varstvo narave.**

27. člen

(kanalizacijsko omrežje)

(1) V območju OPPN kanalizacijskega omrežja ni. V območjih kmetij in zaselkov se gradijo nove, male komunalne čistilne naprave (MKČN). Obstoječe dvoprekatne ali triprekatne greznice se do leta 2017 zamenjajo z MKČN.

(2) **Zaselek Na Jamah: Območje razpršene poselitve zaselka Na Jamah ni vključeno v aglomeracijo, tako na tem območju ni kanalizacijskega omrežja. Lastniki obstoječih objektov, kjer nastaja komunalna odpadna voda morajo skladno s področnimi predpisi zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne vode najpozneje ob prvi rekonstrukciji objekta oz. do 31. 12. 2021. Za komunalno odpadno vodo, ki nastaja v posameznih objektih Na Jamah se zagotoviti čiščenje v MKČN manjši od 50 PE tako, da parametri onesnaženosti ne presegajo mejnih vrednosti iz področnih predpisov.**

28. člen

(elektroenergetsko omrežje)

(1) Na obravnavanem območju poteka daljnovod D0051 od stojnega mesta SM028 do SM58, kjer je izveden odcep proti transformatorski postaji.

(2) **Nov SN kablovod (SM 35 – SM 44):**

Znotraj OPPN Dovžanova soteska je predvidena izgradnja SN kablovoda, ki bo nadomestil obstoječi daljnovod D0051. Za prvo fazo izgradnje kablovoda je izdelana idejna rešitev, skladno z razvojnimi načrti EG pa je predvidena zamenjava vseh prostozračnih vodov s kablovodi.

(3) Nov NN kablovod:

Za potrebe napajanja novih porabnikov se na parceli 889/14 k.o. Lom pod Storžičem postaviti novo prosto-stoječo merilno omarico, ki se bo z novim NN kablovodom vključevala v obstoječe oziroma novo predvideno NN omrežje.

29. člen

(javna razsvetljava)

- (1) Osvetlitev se dopušča skladno z veljavno uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.
- (2) Javna razsvetljava naj se vzpostavi le v skrajno nujnih primerih, ko gre za varnosti ljudi; omeji naj se na območje naselja.
- (3) Za osvetljevanje javnih površin naj se uporabljajo sijalke, ki ne svetijo v UV spektru in čim manj svetijo v modrem delu spektra (visokotlačne natrijeve sijalke). Uporaba LED ali živosrebrih svetilk ni dopustna. Svetila naj bodo popolnoma zasenčena z ravnim zaščitnim in nepredušnim steklom, opremljena naj bodo s senzorjem za izklop.
- (4) Oblika in namestitve svetilk naj onemogoča sevanje nad vodoravnico.
- (5) Reklamna in okrasna osvetlitev na območju OPPN ni dopustna.
- (6) Med 23. in 5. uro zjutraj naj se javnih površin ne osvetljuje.
- (7) Dela naj potekajo v dnevnem času. Zaradi svetlobnega onesnaževanja nočno osvetljevanje gradbišč in objektov ni dopustno.

29a. člen

(oskrba s pitno vodo)

- (1) Na območju poselitve zaselka »Na Jamah« se podaljša obstoječi sekundarni vodovod DN 80 mm od hiše št. Dolina 7, po trasi dostopne ceste JP 928 101 na parc. št. 1002/1, ki se zaključil pri hiši št. Dolina 2, na parc. št. 1002/1, vse k.o. Lom pod Storžičem. Na koncu cevovoda se vgradi nadtalni hidrant, za potrebe požarne varnosti in vzdrževanja omrežja.
- (2) Za vsako stavbo se predvidi en samostojen vodovodni priključek. Lokacija vstopa priključne cevi se predvidi v sklopu dostopa na parcelo. Vsakemu porabniku se zagotovi možnost individualnega merilnega mesta. Priključevanje objektov se izvede skladno z Odlokom o oskrbi s pitno vodo na območju občine Tržič.

30. člen

(križanja in približevanja komunalnih vodov)

Pri projektiranju in izvedbi prometne, komunalne in energetske infrastrukture je potrebno upoštevati priporočljive minimalne razdalje približevanja in križanja komunalnih vodov ter njihove varovalne pasove po veljavnih predpisih.

30a. člen

(ravanje z odpadki)

Na območju poselitve zaselka »Na Jamah« obstoječa cesta JP 928 101 ne omogoča dostopa smetarskemu vozilu za prevzem odpadkov po istemu zbiranja od vrat do vrat. Zaradi navedenih razlogov se določa skupno odjemno mesto za zabojnike ali tipizirane komunalne vreče na lokaciji ob robu občinske ceste JP 928 101 na območju priključevanja na lokalno cesto LC 428 031, par. št. 1030/47, k.o. Lom pod Storžičem.

4. Rešitve in ukrepi za celostno ohranjanje kulturne dediščine

31. člen

(varovanje kulturne dediščine)

- (1) Prostorske ureditve morajo upoštevati javno korist varstva in biti prilagojene celostnemu ohranjanju kulturne dediščine.

(2) Enote kulturne dediščine na območju urejanja so razvidne iz evidenc pristojnega zavoda za varstvo kulturne dediščine. **Na območju urejanja in v območju vpliva načrtovanih posegov na kulturno dediščino se nahajajo naslednje enote kulturne dediščine:**

EŠD	Ime	Režim	Podrežim
25992	Čadovlje pri Trziču- kapelica na Konfinu	dediščina	Stavbna dediščina
5529	Čadovlje pri Trziču- Partizanska tehnika	spomenik	
5530	Čadovlje pri Trziču- Partizanska podzemna jama pod piramidami	spomenik	
11200	Čadovlje pri Trziču- Jamensnikova sušilnica za sadje in lan	dediščina	Stavbna dediščina
28976	Čadovlje pri Trziču - Razpelo	dediščina	Stavbna dediščina

(3) Pred posegom je investitor dolžan s strani pristojnega organa pridobiti pisno soglasje.

32. člen

(splošni varstveni režim)

(1) Na območjih registrirane kulturne dediščine so dovoljeni posegi v prostor in prostorske ureditve, ki:

- prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti,
- dediščino varujejo in ohranjajo na mestu samem (in situ),
- ne prizadenejo varovanih vrednot ali materialne substance, ki jih nosi.

(2) Na območjih registrirane kulturne dediščine ni dovoljeno:

- odstraniti (rušiti) registrirane kulturne dediščine ,
- posegati v prostor ali izvajati dejavnosti na način , ki bi prizadeli varovane vrednote območja ter prepoznavne značilnosti in materialno substanco, ki so nosilci teh vrednot,

(3) V okolici območij kulturne dediščine se uveljavlja nadzor nad posegi v prostor, ki bi utegnili negativno vplivati na območje kulturne dediščine (vplivno območje dediščine).

(4) V vplivnih območjih velja naslednji pravni režim varstva:

- ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine,
- prepovedane so ureditve in posegi, ki bi utegnili imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali materialno substanco kulturne dediščine .

Dovoljene so ureditve, ki spodbujajo razvoj in ponovno uporabo kulturne dediščine.

(5) Izjemoma, s soglasjem pristojnega ministra, je dovoljeno kulturno dediščino odstraniti in sicer ob izpolnitvi naslednjih pogojev:

- če se ugotovi njena dotrajanost ali poškodovanost, ki je ni mogoče odpraviti z običajnim sredstvi, ali če dediščina ogroža varnost ljudi in premoženje,
- če je bila pred tem opravljena raziskava objekta in
- če raziskavo in odstranitev nadzoruje pristojna organizacija.

33. člen

(dodatni varstveni režim)

(1) Varstveni režim za registrirano stavbno dediščino - ohranjajo se varovane vrednote, kot so:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti),
- gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova,
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barve fasad, fasadni detajli),
- funkcionalna zasnova notranjosti objektov in pripadajočega zunanjega prostora,
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico,
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd.),
- celovitost dediščine v prostoru (prilagoditev posegov v okolici značilnost im stavbne dediščine),
- zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami.

(2) Varstveni režim za registrirano memorialno dediščino - ohranjajo se varovane vrednote, kot so:

- avtentičnost lokacije,
- materialna substanca in fizična pojavnost objekta ali drugih nepremičnin,
- vsebinski in prostorski kontekst območja z okolico ter vedute.

5. Rešitve in ukrepi za varovanje okolja, naravnih virov in ohranjanje narave

34. člen (ohranjanje narave)

(1) Pogoji za **zavarovano območje**:

Za ohranjanje narave in doseganje ciljev zavarovanega območja je za posege treba upoštevati režime, določene v odloku o **Naravnem spomeniku Dovžanova soteska**.

(2) Usmeritve za **območja naravnih vrednot** - vodotok Tržiška Bistrica:

- Urejanje brežin ob vodotoku naj se izvaja intervencijsko in samo v območjih močne erozije zaradi hudourniškega delovanja, predvsem pod razgledno potjo in območjih mostov.
- Ureditve naj bodo, razen pod mostovi, zasnovane kaskadno, z globokimi fugami in ozelenitvami v višjih kaskadah nad strugo. Varovanja naj se izvedejo v kamnu s postopno vedno manjšo gradacijo.

(3) Usmeritve za varstvo posebnega varstvenega območja **Natura 2000**

Na območju Natura 2000 se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena;
- pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši;
- čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:
- živalim prilagodi, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja;
- Na območje Natura 2000 se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

(4) Usmeritve za varstvo **Ekološko pomembnih območij**:

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja se določajo za načrtovanje prostorskih ureditev in rešitev ter urejanja in rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši. Izvedejo se vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

- (5) Pred izvedbo vseh gradbenih posegov, na območje matičnih kamnin (npr. kablitev daljnovoda pod cesto idr.), je treba o tem obvestiti ZRSVN, da se omogoči spremljanje stanja med zemeljskimi in gradbenimi deli z vidika odkrivanja in varstva geoloških naravnih vrednot.
- (6) Gradbena dela in morebitni posegi v drevesno ali/in grmovno vegetacijo se naj izvajajo izven gnezditvenega obdobja ptic; dopustna so od začetka septembra do sredine februarja.
- (7) V primeru pojava tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst kot so japonski dresnik (*Fallopia japonica*), češki dresnik (*Fallopia × bohemica*), žlezava nedotika (*Imaptiens glanulifera*), kanadska/orjaška zlata rozga (*Solidago canadensis/gigantea*), enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*), rudbekija (*Rudbeckia* sp.), topinambur (*Helianthus tuberosus*) idr., naj se le-te odstranjujejo.

35. člen

(varstvo zraka)

V času izvedbe ali urejanja se preprečuje prašenje z odkritih delov območja. Raznos materialov z gradbišča v primeru prevozov po javnih prometnih površinah je potrebno preprečevati tako, da se:

- skrajša transportne poti na najmanjšo možno razdaljo,
- transportna vozila prekriva,
- kadar prekrivanje ni mogoče, se sipke materiale vlaži.

36. člen

(varstvo gozdov)

(1) Posegi v varovalnih gozdovih, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvajajo na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja pristojnega organa. V varovalnih gozdovih niso dopustni posegi v podtalje ali vegetacijo, kadar bi to zavrlo ali občutno zmanjšalo sposobnosti obnavljanja naravne zarasti, še posebno pa, kadar bi to predstavljalo nevarnost za začetek erozijskih procesov.

(2) Objekti ter pripadajoča komunalna, prometna in zunanja ureditev morajo biti zgrajeni, postavljeni oz. urejeni tako, da omogočajo gospodarjenje z gozdom in dostop do gozdnih zemljišč pod enakimi pogoji kot pred posegi, v nasprotnem primeru morajo biti izdelane prostorske oz. projektne rešitve za nadomestne dostope do gozdnega zaledja.

(3) Za namen ohranjanja funkcij gozdov:

- se umeščanje objektov in izvajanje del na zemljiščih v gozdnem prostoru načrtuje tako, da se, kolikor je le mogoče, upošteva značilne naravne prvine kot so gozdni rob, vznožje pobočij, reliefne značilnosti, kakovostna arhitektura in značilne vedute;
- se objekte gospodarske javne infrastrukture umesti v obstoječe koridorje, v območja stavbnih zemljišč oz. v območja obstoječih prometnic;
- da bi se preprečilo širjenje hruševega ožiga in neavtohtonih vrst v naravno okolje ni dopustno v gozdnem prostoru uporabiti tistih vrst drevnin, ki so prenašalke hruševega ožiga in tujerodnih invazivnih vrst zeli,

(4) Ohranjajo se gozdni rob ter pasovi grmovne vegetacije in visokih steblik avtohtonih rastlinskih vrst, predvsem konjske grive. V gozdni rob se ne posega. Krčitve za namen parkiranja niso dopustne.

(5) Investitorji morajo prevzeti odgovornost za poškodbe na njihovih objektih in premočninah, ki bi jih lahko povzročili normalno gospodarjenje z gozdom ali tvarine sosednjega gozda ali ujme ter sanacija njihovih posledic ali gozdarski promet po prometnicah v gozdnem prostoru.

(6) V primeru ujme in drugih naravnih nesreč, pri katerih bi prišlo do podiranja in poškodb bukovih dreves v času aktivnosti odraslih osebkov alpskega kozlička (julij, avgust), je potrebno ta drevesa in njihove dele v gozdu pustiti vsaj 4 leta. V primeru sečenj bukovih dreves v juliju in avgustu je potrebno takoj po poseku les odstraniti iz gozda, da se prepreči odlaganje jajc kozličkov in posledično njihovo uničenje, v nasprotnem primeru pa les pustiti v gozdu vsaj 4 leta.

(7) Na zavarovanem območju naj se delež smreke začne zmanjševati z izjemo sklenjenega območja, ki ima izobraževalni namen prikaza smrekove združbe in njenega vpliva na ekosistem.

37. člen
(varovanje tal)

- (1) Posege v tla se izvede tako, da bodo prizadete čim manjše površine tal.
- (2) Pri izvedbi del se uporabljajo transportna sredstva in gradbeni stroji, ki so tehnično brezhibni in materiali, za katera obstajajo dokazila o njihovi neškodljivosti za okolje. V fazi projektiranja se predvidi nujne ukrepe za odstranitev in odlaganje materialov, ki vsebujejo škodljive snovi zaradi nezgod na tehnoloških površinah.
- (3) Na nestabilnih in pogojno stabilnih površinah je potrebno predvideti rešitve za zavarovanje in stabilizacijo, s katerimi bo zagotovljena ustrezna stopnja stabilnosti terena.
- (4) Izkopan material se sproti uporablja za vgrajevanje oziroma se začasno deponira na mestu naslednje predvidene postavitve ali ureditve, kot na primer: podlaga za utrjevanje razgledišč in počivališč.
- (5) Ohranja in vzpodbuja se ekstenzivna raba travnišč (čim manjša uporaba umetnih gnojil, pozna košnja travnišč, opustitev dosajevanja s travnimi mešanicami za večjo pridelavo).

38. člen
(varovanje voda in zaščitni ukrepi)

- (1) Vsi posegi v vode, vodna in priobalna zemljišča, zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča se načrtujejo in izvajajo tako, da se ne poslabšuje vodni režim in stanje voda, da se ohranja naravne procese (tudi procese poplavljanja in razlivanja na neurbaniziranih površinah), omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda in ohranjanje naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.
- (2) Na vodnem in priobalnem zemljišču ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa področna zakonodaja:
 - projektiranje in izvedba objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo,
 - projektiranje in izvedba objektov grajenega javnega dobra po tem ali drugih zakonih,
 - ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda,
 - ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave,
 - projektiranje in izvedba objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode) zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih,
 - projektiranje in izvedba objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem,
 - projektiranje in izvedba objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije.
- (3) Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogoči obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov ter preprečevale prost prehod ob vodnem dobru.
- (4) Na vodno in priobalno zemljišče je prepovedano:
 - odlagati in pretovarjati nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
 - odlaganje ali pretovarjanje odkopanih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
 - odlaganje odpadkov.
- (5) Zacevljanje, prekrivanje ali kanaliziranje vodotokov ni dopustno, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).
- (6) Dimenzioniranje pretočnih profilov, ukrepi stabilizacije in zavarovanja strug vodotokov (po potrebi tudi nasprotne brežine) morajo biti predvideni gradbeno tehnično, hidravlično in ekološko ustrezno ter skladno s predpisi. Nove ureditve morajo biti smiselno vezane na obstoječe ureditve ter celotno sistematično urejanje vodotoka. Manjšanje pretočnega profila struge in slabšanje odtočnih razmer ni dopustno.
- (7) Nasipavanje retenzijskih površin, zasipavanje pretočnih profilov vodotokov, potokov in izvirnih vod ter sprožanje erozijskih procesov, rušenje ravnotežja na labilnih tleh ali slabšanje odtočnih razmer pri načrtovanju posegov ni dovoljeno.

(8) Ohranjanje kakovosti voda se zagotavlja z umeščanjem malih komunalnih čistilnih naprav in rednim vzdrževanjem obstoječih greznic, nepropustnih greznic ter malih komunalnih čistilnih naprav.

(9) Lesno in drugo vegetacijo ob vodnih telesih je potrebno ohranяти in je ni dovoljeno krčiti ali posekati. Izjema so le tujerodne invazivne vrste rastlin, za katere je zaželeno, da se jih odstranjuje. Dovoljena je sanitarna sečnja.

39. člen (poplavna območja)

(1) Poplavna območja so vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča in so določena na podlagi strokovne podlage za občinski prostorski načrt občine Tržič: Karte erozijske in poplavne nevarnosti in na podlagi strokovne podlage za območje OPPN: Hidrološko hidravlični elaborat za območje naravnega spomenika Dovžanova soteska s preverbo premostitvenih objektov. Na takem območju so skladno s področnimi predpisi prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

(2) V največji možni meri je potrebno ohraniti obstoječe retenzijske površine vse ureditve pa načrtovati tako, da se poplavna varnost ne bo poslabšala.

(3) V območju OPPN so evidentirana in grafično prikazana:

- območja srednje poplavne nevarnosti in
- območja majhne in srednje ogroženosti.

(4) Manjši objekt interpretacijske infrastrukture v naravnem spomeniku - info točka z urejenimi sanitarijami (t. i. kemični WC) je predviden izven območij poplavne ogroženosti.

40. člen (razredi poplavne ogroženosti in ukrepi varstva)

Območje se nahaja v območju srednje poplavne nevarnosti in srednje erozijske nevarnosti.

41. člen (obvodni prostor)

(1) Zavarovanja in stabilizacije brežin in dna vodotokov se ureja z biotehničnimi sonaravnimi ukrepi, ozelenjeno z avtohtono vegetacijo lokalnega izvora.

(2) V največji možni meri se ohranja naravno obvodno zarast.

(3) Urejanje brežin ob vodotoku naj se izvaja intervencijsko in samo v območjih močne erozije zaradi hudourniškega delovanja, predvsem pod razgledno potjo in območjih mostov.

(4) Ureditve naj bodo, razen pod mostovi, zasnovane kaskadno, z globokimi fugami in ozelenitvami v višjih kaskadah nad strugo. Varovanja naj se izvedejo v kamnu s postopno vedno manjšo gradacijo.

42. člen (varstvo pred hrupom)

(1) Pri projektiranju, izvedbi in obratovanju objektov in naprav morajo projektanti, izvajalci in investitorji skladno z veljavnimi zakonskimi predpisi upoštevati določbe o maksimalnih dovoljenih ravneh hrupa za taka okolja.

(3) Območje OPPN skladno z Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju sodi v I. območje varstva pred hrupom.

(4) Gradbena dela se ne smejo izvajati od 15. februarja do konca avgusta ter ob nedeljah in praznikih.

(5) Vožnja tovornih vozil, ki vozijo les z gozdnega zaledja, naj se uredi v predpisanih terminih, v spomladanskih, poletnih in zgodnjejesenskih mesecih pa tudi omeji.

(6) Zaradi pomanjkanja ustreznih podatkov se priporoča, da Občina Tržič izvede popis prometne obremenjenosti ceste LC 428 031 (odsek Čadovlje – Jelendol), ki prečka območje OPPN. Potrebno je ugotoviti predvsem prometno obremenjenost s težkimi vozili v času spravila lesa, dinamiko teh obremenitev in prometno obremenitev ob koncih tedna (turističen obisk).

(7) Preleti s helikopterji za namen zaščite in reševanja so v primeru nesreč dopustni. Preleti in vaje s helikopterji so dopustni tudi enkrat letno v obdobju od začetka septembra do sredine februarja.

43. člen

(ravljanje z odpadki)

(1) V območju se uredi ločeno zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov. Le-to se zagotovi in uredi na krajevno običajen način. Lokacije zabojnikov se določijo v dogovoru z izvajalcem zbiranja in odvoza odpadkov znotraj naselij Čadovlje, Dolina in Jelendol.

(2) Zabojnikov ni dovoljeno umeščati v ožjem območju OPPN, koši za zbiranje odpadkov se lahko namestijo le na parkirišču ob vstopu v sotesko v sklopu info. **točke**.

(3) Na celotnem območju je dopustna zamenjava obstoječih košev za odpadke.

(4) Na območju OPPN se preprečuje t. i. divje odlaganje vseh vrst odpadkov v naravi.

6. Rešitve in ukrepi za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom

44. člen

(rešitve in ukrepi za obrambo in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami)

(1) Z OPPN posebne rešitve in ukrepi v zvezi z obrambo niso predvideni.

(2) Pri načrtovanju se upoštevajo prostorski, gradbeni in tehnični ukrepi varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Upošteva se projektni pospešek območja, ki je VII potresne ogroženosti območja urejanja. Vsi objekti morajo biti grajeni potresno varno.

45. člen

(protierozijska in protiplazljiva zaščita na pobočjih)

(1) Erozijska območja so zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode.

(2) Plazljiva območja so zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev.

(3) Predvidene ureditve ne smejo poslabšati stabilnosti terena in vodotokov tako v fazi izvedbe kot v fazi uporabe. Predvidijo se rešitve za zavarovanje nestabilnih in pogojno stabilnih površin, ki bodo zagotavljale ustrezno stopnjo stabilnosti terena, v kolikor se izkaže, da je glede na poseg to potrebno.

(4) Na območjih, ki so izpostavljena talni eroziji in snežnim plazovom, je predvidena zaščita plazečih tal in snega z ustreznimi protiplaznimi zaščitami.

(5) Za predorom se odstrani obstoječa preperela kašta in izdelava nova za lovljenje kamenja z brežine nad cesto.

(6) Pregleda in obnovi se obstoječe varovalne mreže. Nove namestitve nad sprehajalno potjo na desnem bregu Tržiške Bistrice in na levem bregu nad cesto so dopustne.

(7) Izvedejo naj se letna čiščenja kamenja na razrahljanih brežinah.

46. člen

(varstvo pred požarom)

(1) Pri načrtovanju se upoštevajo prostorski, gradbeni in tehnični ukrepi varstva pred požarom, s katerimi bodo zagotovljeni:

- pogoji za varen umik ljudi, živali in premoženja,
- potrebni odmiki med predlagano cesto in obstoječimi objekti ali potrebna protipožarna ločitev,
- prometne površine za intervencijske površine,
- viri za zadostno oskrbo z vodo za gašenje,

(2) Požarna varnost obstoječih objektov se med izvedbo del in po njej ne sme poslabšati; zagotovljeni morajo biti neovirani in varni dovozi, dostopi, delovne površine za intervencijska vozila ter viri vode za gašenje.

(3) Za požarno zaščito območja je ob cesti dopustno vgraditi nove nadtalne hidrante, ki se smiselno vključijo v raster obstoječih hidrantov in skupaj z obstoječimi tvorijo ustrezno požarno zaščito.

7. Etapnost izvedbe prostorske ureditve

47. člen

(etapnost izvedbe)

(1) Prostorske ureditve se izvede v eni ali več etapah; faznost je mogoča pod pogojem, da se posamezna izvedba navezuje na obstoječe omrežje povezav in predstavlja smiselno zaključeno celoto.

(2) Posamezne izvedbe del, ki vsebinsko ali prostorsko niso povezane, se lahko izvajajo ločeno.

8. Velikost dopustnih odstopanj od funkcionalnih, oblikovalskih in tehničnih rešitev

48. člen

(dopustna odstopanja)

(1) Pri realizaciji OPPN so dopustna odstopanja, če se poiščejo prostorsko, tehnološko, prometno, ekonomsko, geološko, hidrološko, geomehansko ali tehnično utemeljene oziroma primernejše rešitve. Odstopanja so možna pod pogojem, da ni ogroženo zavarovano območje ter je zagotovljena požarna in zdravstvena varnost objektov in ljudi.

(2) Za dopustna odstopanja po tem odloku se lahko štejejo tudi križanja komunalnih vodov z lokalno cesto, ki niso določena s tem odlokom. K vsaki rešitvi križanja komunalnih vodov z lokalno cesto morajo investitorji oziroma upravljavci takega voda predhodno pridobiti soglasje investitorjev oziroma upravljavca lokalne ceste.

(3) Ta odstopanja ne smejo biti v nasprotju z javnimi interesi in morajo z njimi soglašati organi in organizacije, ki jih ta odstopanja zadevajo.

III. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

9. Usmeritve za določitev meril in pogojev po prenehanju veljavnosti OPPN

49. člen

(razmejitve in primopredaja)

(1) Investitorji morajo pripraviti ustrezne razmejitve in predati potrebno dokumentacijo drugim upravljavcem ter poskrbeti za primopredajo ceste, vodnogospodarskih ureditev, komunalnih vodov in drugih naprav s področja javnih cest, katerih ne bodo prevzeli v upravljanje.

(2) Po končani izvedbi so upravljavci infrastrukture dolžni le-te prevzeti v upravljanje in vzdrževanje.

50. člen

(veljavnost občinskih prostorskih aktov)

Z dnem uveljavitve tega odloka prenehajo veljati naslednji občinski prostorski akti:

- Odlok o sprejetju ureditvenega načrta za Dovžanovo sotesko (Ur.l.RS.št. 57/1994).

51. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Odlok o OPPN preneha veljati v primeru, da ga pristojni organ občine razveljavi.

(2) Na območju OPPN po prenehanju njegove veljavnosti velja hierarhično višji prostorski akt. Merila in pogoji za enoto urejanja prostora, v katero sodi območje OPPN, se po prenehanju njegove veljavnosti določijo v hierarhično višjem prostorskem aktu tako, da se smiselno povzamejo merila in pogoji za posege v prostor iz tega odloka.

52. člen

(vpogled)

OPPN in priloge so na vpogled na pristojnem oddelku Občine Tržič.

53. člen

(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravljajo pristojne inšpekcijske službe.

54. člen

(veljavnost)

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu RS.

Številka: 350-0002/2011-34

Datum: 05.04.2013

Župan
mag. Borut Sajovic